

Σύνταγμα 2.0

Οι πολίτες σχεδιάζουν το Σύνταγμα της Ελλάδας

ΕΝΑ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΠΟΛΙΤΩΝ ΣΤΗΝ ΠΡΑΞΗ

1. Ποια είναι η μεθοδολογία των εργαστηρίων;

Τα Τοπικά Εργαστήρια Πολιτών Σύνταγμα 2.0 πραγματοποιούνται με δυναμικές κοινωνικές τεχνολογίες όπως τη μέθοδο διαβούλευσης Καφέ του Κόσμου (World Café). Ωστόσο ένα Εργαστήριο για να πραγματοποιηθεί με επιτυχία προϋποθέτει:

- προετοιμασία τοπικής Ομάδας διοργάνωσης
- επικοινωνία του Εργαστηρίου - Συμμετοχή πολιτών
- η μέθοδος διαβούλευσης Καφέ του Κόσμου (World Café)
- επεξεργασία και διάδοση αποτελεσμάτων

2. Πώς διαμορφώνουμε το χώρο του εργαστηρίου;

Με βάση τον αριθμό των συμμετεχόντων, επιλέγουμε μια αίθουσα αρκετά άνετη που να μπορεί να υποστηρίξει τη διάταξη Καφέ του Κόσμου (World Café), με χώρο για την υποδοχή και τις εγγραφές των συμμετεχόντων καθώς και για καφέ/σνακ.

Καλό είναι ο χώρος

- να είναι σε κεντρικό σημείο της πόλης, προσβάσιμος από Μ.Μ.Μ., αναγνωρίσιμος χώρος εκδηλώσεων αλλά όχι συνδεδεμένος με συγκεκριμένους κομματικούς χώρους,
- ήσυχος, να ενδείκνυται για δημιουργική συζήτηση και εργασία,
- να έχει καλό φωτισμό και αερισμό/κλιματισμό ή θέρμανση καθώς και ηχοαπορροφητικές επιφάνειες, γιατί σε αντίθετη περίπτωση η βουή ενός μεγάλου χώρου μπορεί να κουράσει τους συμμετέχοντες,
- να είναι ευρύχωρος, δίχως αποπνικτική ατμόσφαιρα,
- να διαθέτει εξωτερικό χώρο για διάλειμμα/ τσιγάρο και καθαρές τουαλέτες.

Διαμορφώνουμε τον χώρο έτσι ώστε να μοιάζει με ένα πραγματικό Café, με μικρά τραπεζάκια και θέσεις για 4-5 άτομα. Με λιγότερους από 4 σε κάθε τραπέζι μπορεί να μην παρέχεται αρκετή ποικιλομορφία ως προς τις οπτικές γωνίες, ενώ με περισσότερους από 5 περιορίζεται ο βαθμός της προσωπικής αλληλεπίδρασης. Οργανώνουμε τα τραπέζια του Café με ένα εναλλασσόμενο, τυχαίο τρόπο.

Στην είσοδο του χώρου μπορούμε να τοποθετήσουμε το τραπέζι των εγγραφών, όπου οι συμμετέχοντες

- θα δηλώνουν τα στοιχεία τους πριν από την έναρξη του εργαστηρίου,
- θα έχουν τη δυνατότητα να λάβουν πληροφορίες σχετικά με το πρόγραμμα, τις παροχές του χώρου και το τι ακριβώς θα ακολουθήσει,
- θα έχουν πρόσβαση σε ενημερωτικό υλικό της δράσης/του διοργανωτή.

Πάνω σε κάθε τραπέζι καλό είναι να υπάρχει ένα έντυπο με τις αρχές του Καφέ του Κόσμου (World Café), μαρκαδόροι και δυο μεγάλα λευκά χαρτιά πάνω στα οποία οι συμμετέχοντες θα αποτυπώσουν τις ιδέες τους, με βάση τα ερωτήματα του εργαστηρίου.

Τέλος, σε ορατή επιφάνεια του χώρου φροντίζουμε να υπάρχει flipchart ή σημείο προβολής, ώστε να παρουσιάζονται στους συμμετέχοντες ανά πάσα στιγμή τα ερωτήματα που έχουν τεθεί στον εκάστοτε γύρο συζήτησης.

3 Λίστα εξοπλισμού, υλικών και υπηρεσιών ενός εργαστηρίου¹

ΕΙΔΟΣ	ΠΟΣΟΤΗΤΑ	ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ/ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
Εξοπλισμός		
Φωτογραφική μηχανή	1	Υποστήριξη βίντεο & φωτογραφία
Λάπτοπ που συνδέεται με projector	2	Ένα λάπτοπ για το projector και ένα για την καταγραφή του εργαστηρίου (σημειώσεις για το harvest report)
Projector & πανί/τοίχος προβολής	1	
Μαγνητόφωνο	1	Σε περίπτωση που θέλουμε να κάνουμε ερωτήσεις αξιολόγησης στους συμμετέχοντες
Ασύρματα μικρόφωνα	2 και πάνω	Εάν η αίθουσα είναι μεγάλη, χρειάζονται ασύρματο για τους παρουσιαστές & τους συμμετέχοντες
Μικρά στρογγυλά τραπέζια	1 ανά 3-5 άτομα	Περίπου 1x1m είναι ιδανικά, αλλά και μικρότερα τραπεζάκια θα είναι εξίσου λειτουργικά
Μακρόστενα τραπέζια	2	Ένα για τα σνακ και ένα για τις εγγραφές
Καρέκλες		Για τους παρουσιαστές & τους συμμετέχοντες
Επίπεδη επιφάνεια σε τοίχο	1	Τουλάχιστον 4m για την ανάρτηση των καρτελών αποτελεσμάτων
Υλικά		
Χαρτιά A4 χρωματιστά (λεπτό χαρτόνι)	10 σε κάθε τραπέζι	Κόβουμε σε 3 ίσα μέρη το χαρτί και καταγράφουμε τα αποτελέσματα της συζήτησης του κάθε τραπέζιου

¹ Η λίστα είναι διαθέσιμη σε ανοιστό αρχείο https://docs.google.com/spreadsheets/d/1LGfwzdezJ-wJMbirezX95ey45M4r_Ur827wQUMAg/edit#gid=1260629354

Χαρτιά Α4 λευκά	1 πακέτο	
Χάρτινα φύλλα παρουσιάσεων	2 σε κάθε τραπέζι	Περίπου 60x90cm για την κάλυψη του τραπεζιού του Café
Μαρκαδόροι	5 - 10 σε κάθε τραπέζι	Σκούρα χρώματα για καλύτερη αναγνωσιμότητα και μερικά ανοιχτά για έμφαση
Στυλό	1 για κάθε συμμετέχοντα	Χρησιμεύουν στο τέλος για τη συμπλήρωση της αξιολόγησης
Κούπα	1 σε κάθε τραπέζι	Τοποθετούμε μέσα τους μαρκαδόρους
Χαρτοταινία	1	Κολλάμε αφίσες/χαρτιά με επεξηγήσεις ή οτιδήποτε άλλο χρειαστούμε
Bluetag	1	Κολλάμε τις καρτέλες ομαδοποιημένες σε τοίχο
Ψαλίδι	1	Κόβουμε τις καρτέλες
Έντυπα World Café	1 σε κάθε τραπέζι	Επεξηγούν τις αρχές της μεθόδου
Λίστα Συμμετοχόντων		Για τις εγγραφές (καταγράφουμε ονοματεπώνυμο, email, οργανισμός/δίκτυο εργασίας)
Ερωτηματολόγια αξιολόγησης		Δίνεται στο τέλος του εργαστηρίου
Ενημερωτικό υλικό		Ενημέρωση για τον διοργανωτή/για άλλες δράσεις κτλ
Banner/αφίσες (προαιρετικά)		
Ταμπέλες σήμανσης		Για την κατεύθυνση του κοινού στον χώρο του εργαστηρίου, για τα wc, για το κάπνισμα
Υπηρεσίες		
Συντονιστής Επικοινωνίας		
Συντονιστές διαβούλευσης		
Δημοσιογράφος / ρεπόρτερ		
Φωτογραφία/βίντεο		Φωτογράφος για την κάλυψη του εργαστηρίου
Ηχοληψία		Σε περίπτωση που έχουμε μικρόφωνα
Catering		Παροχή καφέ/νερού/χυμών και σνακ για τους συμμετέχοντες

4. Ποια είναι η μέθοδος διαβούλευσης του εργαστηρίου ;

Υπάρχουν ποικίλες δυνατότητες συμμετοχικών εργαλείων τα οποία είναι ευρέως γνωστά και ως κοινωνικές τεχνολογίες. Για τις ανάγκες των εργαστηρίων μέχρι σήμερα επιλέχθηκε η μέθοδος του Καφέ του κόσμου (World Café).

Γιατί διαλέξαμε το Καφέ του Κόσμου (World Café);

Η μέθοδος World Café κρίνεται καταλληλότερη για το 1ο στάδιο του εγχειρήματος (των τοπικών συντακτικών εργαστηρίων) ως μία από τις μεθόδους που εξασφαλίζει την ευρεία συμμετοχή,

συνθήκες αυτό-οργάνωσης και έχει ένα δυναμικό βιωματικό χαρακτήρα. Αυτά δεν μπορούσαν να εξασφαλιστούν με προηγούμενες μεθόδους που είχαν δοκιμαστεί, όπως focus group, καθώς εκείνες βασίζονταν σε κλειστές διαδικασίες ενημέρωσης συμμετεχόντων από λίστες ατόμων εταιρείας δημοσκοπικών ερευνών.

Κατά την εκκίνησή του το εγχείρημα χρειάζεται να βασιστεί σε τακτικές που θα εξασφαλίσουν την κοινωνική ευαισθητοποίηση, τη διάδοση του εγχειρήματος για ένα Σύνταγμα από τους πολίτες, της διαχείρισης αλλαγής νοοτροπίας, της συστημικής αλλαγής και της κοινωνικής διπλωματίας.

Παράλληλα με την συμπλήρωση των δημογραφικών στοιχείων των συμμετεχόντων κατά την είσοδό τους στα εργαστήρια θα μπορούσε να ελεγχθεί και να εξασφαλιστεί η αντιπροσωπευτικότητα των συμμετεχόντων κατά την εξέλιξη των εργαστηρίων.

#PareMeros

Μέθοδος διαβούλευσης Καφέ του Κόσμου (World Café)

Το εργαστήριο πολιτών πραγματοποιείται με τη μέθοδο Καφέ του κόσμου (World Café), μία απλή και κατανοητή μέθοδο διαλόγου η οποία δίνει τη δυνατότητα στους συμμετέχοντες να εκφράζονται ελεύθερα σε μικρές ομάδες, να συζητούν σε βάθος και να αναδεικνύουν κοινές ανάγκες, ιδέες και προτάσεις.

Μιμείται το σκηνικό ενός καφενείου όπου μικρές ομάδες (3-5) συζητούν για ένα σημαντικό γι' αυτούς θέμα ή για κάποιο έργο που προσπαθούν να κάνουν μαζί.

Ποτέ δεν ξέρεις πού μπορούν να καταλήξουν αυτές οι συζητήσεις, αλλά είναι η βάση για μεγάλες αλλαγές στον κόσμο. Σ' αυτή τη μέθοδο, μπορείς να εργαστείς με απεριόριστο αριθμό ανθρώπων. Το μόνο που χρειάζεσαι είναι καλές ερωτήσεις και ένας καλός τρόπος καταγραφής των όσων συζητούνται (σοδειά).

Τι προσφέρει το Καφέ του Κόσμου (World Café);

Το Καφέ του Κόσμου (World Café) είναι ένας πολύ καλός τρόπος να διευκολυνθεί η αλληλεπίδραση και η συζήτηση μικρών και μεγάλων ομάδων καθώς και να διαπιστωθεί τι σκέφτεται και πώς αισθάνεται μία κοινότητα ή μία ομάδα για κάποιο ζήτημα.

Είναι ιδιαίτερα αποτελεσματική μέθοδος στην ανάδειξη της συλλογικής ευφυΐας μεγάλων ομάδων αποτελούμενων από διαφορετικούς ανθρώπους.

Η φόρμουλα είναι ευέλικτη και προσαρμόζεται σε πολλούς διαφορετικούς σκοπούς: ανταλλαγή πληροφοριών, δημιουργία σχέσεων, εις βάθος περισυλλογή, εξερεύνηση και σχεδιασμό δράσης.

Τα συστατικά του Καφέ του Κόσμου (World Café)

Αυτά τα 5 συστατικά μπορούν να τροποποιηθούν ώστε να ανταποκρίνονται σε ποικίλες ανάγκες, αναλόγως με το περιεχόμενο και τον σκοπό:

1. Τοποθεσία	<p>Δημιουργούμε ένα “ειδικό” περιβάλλον, παρόμοιο με αυτό ενός καφενείου (Café): π.χ. μικρά στρογγυλά τραπέζια καλυμμένα, φύλλα για πίνακες σημειώσεων, χρωματιστούς μαρκαδόρους μέχρι και λουλούδια προαιρετικά.</p> <p>Θα πρέπει να υπάρχουν 4 καρέκλες/τραπέζι (μπορούν να είναι 3 ή 5, αλλά 4 είναι το ιδανικό)</p>
2. Καλωσόρισμα & Εισαγωγή	<p>Ο συντονιστής ξεκινά με θερμό καλωσόρισμα και εισαγωγή στην διαδικασία του Καφέ του Κόσμου (World Café), θέτοντας το πλαίσιο, μοιράζοντας τη δεοντολογία του Café και κάνοντας τους συμμετέχοντες να αισθανθούν άνετα.</p>
3. Γύροι μικρών ομάδων	<p>Ξεκινάμε με τον πρώτο από τους τρεις 20λεπτους γύρους συζήτησης για την ομάδα που κάθεται γύρω από ένα τραπέζι.</p> <p>Μετά το πέρας των πρώτων 20 λεπτών, κάποιος μένει στο τραπέζι ως «οικοδεσπότης», ενώ οι υπόλοιποι μετακινούνται σε διαφορετικά τραπέζια, φέροντας μαζί τους ιδέες από τις προηγούμενες συζητήσεις.</p>
4. Ερωτήσεις	<p>Κάθε γύρος συζήτησης ξεκινά με μία ερώτηση σχεδιασμένη για το συγκεκριμένο θέμα και σκοπό της συνεδρίασης.</p> <p>Οι ίδιες ερωτήσεις μπορούν να χρησιμοποιηθούν σε περισσότερους από έναν γύρους ή μπορούν να δημιουργηθούν νέες βασισμένες στις προηγούμενες, ώστε να εμβαθύνουν ή να κατευθύνουν την πορεία της συζήτησης.</p>
5. Σοδειά	<p>Μετά τις συζητήσεις σε μικρές ομάδες ή ανάμεσα στους γύρους των συζητήσεων (ανάλογα με την προτίμηση) οι συμμετέχοντες ατομικά καλούνται να μοιραστούν με την ευρύτερη ομάδα τις ιδέες από τις συζητήσεις τους.</p> <p>Αυτές αποτυπώνονται οπτικά με ποικίλους τρόπους, συνήθως σε κάποιο ορατό από όλους σημείο του δωματίου.</p>

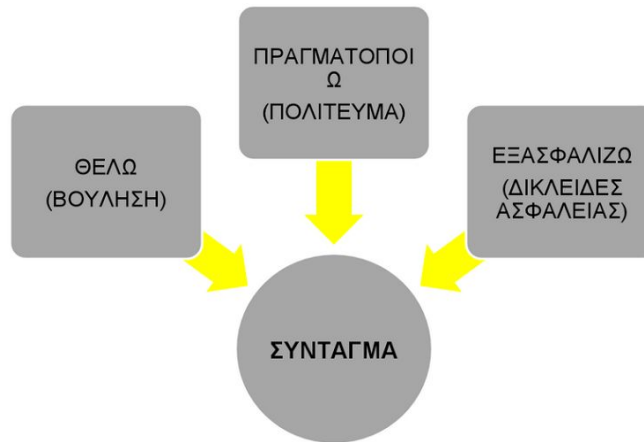
Εδώ παρατίθεται ένας σύντομος οδηγός για συντονιστές Καφέ του Κόσμου (World Café) στα ελληνικά <http://placeidentity.gr/world-cafe-enas-syntomos-odigos-gia-na-ksekinis/> και στα αγγλικά <http://www.theworldcafe.com/pdfs/cafetogo.pdf>. Μπορείτε επίσης να επισκεφθείτε την ιστοσελίδα του Καφέ του Κόσμου (World Café) ή να παρακολουθήσετε αυτό το βίντεο https://www.youtube.com/watch?v=YG_6iBcyP7w

5 Τι ερωτήματα θέτουμε στους συμμετέχοντες ;

Τα αποτελέσματα των ερωτήσεων αυτών διαμορφώνουν χρήσιμες και καθοριστικές πληροφορίες για το περιεχόμενο του Συντάγματος σκιαγραφώντας πολιτειακές αρχές και διαδικασίες.

	Οι συμμετέχοντες καλούνται να:
<p>ΕΡΩΤΗΜΑ 1</p> <p><i>Πώς φανταζόμαστε την πολιτεία την οποία θέλουμε να δημιουργήσουμε ;</i></p> <p>[Αξίες και Χαρακτηριστικά]</p>	<ul style="list-style-type: none"> • εστιάσουν σε αυτό που θα ήθελαν να δημιουργήσουν για τη χώρα τους. • έχουν τη δυνατότητα να φανταστούν για το πώς θα ήταν η πολιτεία, όπου θα ήθελαν να ζουν και να καταγράψουν τα βασικά χαρακτηριστικά και τις αξίες.
<p>ΕΡΩΤΗΜΑ 2</p> <p><i>Με ποιους τρόπους μπορούμε να εξασφαλίσουμε τα χαρακτηριστικά της πολιτείας που φανταζόμαστε;</i></p> <p>[Θεσμοί, Διαδικασίες, Τρόποι Οργάνωσης & Λειτουργίας]</p>	<ul style="list-style-type: none"> • γίνουν πιο συγκεκριμένοι και να προτείνουν ή να διαμορφώσουν πρακτικούς τρόπους οι οποίοι θα μπορούσαν να εξασφαλίσουν την πολιτεία που οραματίζονται.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ 2.0

(Σχεδιάγραμμα του Τάσου Συριανού από το βιβλίο “Το Συμβόλαιο της Υποταγής: Πώς το Σύνταγμα καταστρέφει την ελευθερία μας και πώς να την ανακτήσουμε”)

Τα ερωτήματα αυτά έχουν προκύψει μετά από ποικίλους πειραματισμούς και εργασίες των ομάδων εργασίας. Σχετίζονται με το περιεχόμενο του Συντάγματος που αφορά σε 3 βασικές κατηγορίες

- τι θέλουμε για την πολιτεία μας (βούληση)
- πώς πραγματοποιούνται αυτά που θέλουμε, δηλαδή τρόπους λειτουργίας του πολιτεύματος.
- πώς εξασφαλίζουμε αυτά που θέλουμε, δηλαδή δικλείδες ασφαλείας

Τα δύο ερωτήματα προέκυψαν μετά από παρατήρηση και δοκιμές των αρχικά 3 ερωτήσεων. Στα δύο πρώτα εργαστήρια πολιτών οι ερωτήσεις ήταν 3. Κατά το 3ο εργαστήριο, αξιολογώντας τις μέχρι τότε απαντήσεις των συμμετεχόντων κρίθηκε καταλληλότερη η σύμπτυξη των 2 τελευταίων ερωτημάτων σε μία.

Δείτε τα αποτελέσματα των εργαστηρίων στη σελίδα

<http://syntagma.politeia2.org/apotelesmata/>

6. Πώς είναι ένα εργαστήριο σε εξέλιξη;

Το [“Σενάριο Εργαστηρίου Σύνταγμα 2.0”](#) διατίθεται διαδικτυακά για τον σχολιασμό του και τη συνεχή εξέλιξη του

7. Τι δεδομένα συλλέγουμε και πώς τα επεξεργαζόμαστε ;

Κατά την διοργάνωση ενός Εργαστηρίου Πολιτών Σύνταγμα 2.0 διαμορφώνονται ποικίλα δεδομένα και αποτελέσματα, τα οποία η τοπική ομάδα διοργάνωσης έχει την ευθύνη να συλλέξει, να επεξεργαστεί και να τυποποιήσει, σύμφωνα με την προτεινόμενη μεθοδολογία, για να εξαχθούν συγκρίσιμα αποτελέσματα.

Τα δεδομένα χωρίζονται σε τρεις βασικές κατηγορίες:

α) ατομικά [[πρότυπη φόρμα καταχώρησης](#)]:

- Προσωπικά δεδομένα - ονοματεπώνυμο και στοιχεία επικοινωνίας² (προαιρετικά)
- Δημογραφικά δεδομένα (υποχρεωτικά)
- Αποτελέσματα αξιολόγησης του εργαστηρίου που συμπληρώνει ο κάθε συμμετέχων

β) συλλογικά:

- Αποτελέσματα 2 κύκλων συζήτησης του εργαστηρίου [[πρότυπη φόρμα καταχώρησης](#)]
- Αποτελέσματα συγκεντρωτικά που προκύπτουν από την επεξεργασία των αξιολογήσεων και δημογραφικά στοιχεία συμμετεχόντων [[πρότυπη φόρμα συλλογής](#)]
- Άλλα ποιοτικά στοιχεία αποτίμησης του εργαστηρίου

γ) άλλα αποτελέσματα και υλικό:

- Φωτογραφικό και άλλο οπτικοακουστικό υλικό [αποστέλλεται στην ομάδα συντονισμού με e-mail στην διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου syntagma@politeia2.org με την χρήση ελεύθερης υπηρεσίας ανταλλαγής μεγάλων αρχείων όπως το [Wetransfer](#)]
- Δημοσιεύσεις (άρθρα, συνεντεύξεις κτλ) [[πρότυπη φόρμα καταχώρησης](#)]
- Δεδομένα τοπικής ομάδας (μέλη, πρακτικά συναντήσεων κτλ) [[πρότυπη φόρμα καταχώρησης](#)]
- Δείγματα υλικού διοργάνωσης [σε ηλεκτρονική μορφή αποστέλλεται στην ομάδα συντονισμού με χρήση ελεύθερης υπηρεσίας ανταλλαγής μεγάλων αρχείων όπως το [Wetransfer](#), διαφορετικά παραδίδεται αυτοπροσώπως σε μέλος της ομάδας συντονισμού ή αποστέλλεται μέσω ταχυδρομείου.

Αξιοποίηση των δεδομένων:

Τα δεδομένα που συλλέγονται στόχος είναι να διατίθενται σε όλες τις ομάδες που συμμετέχουν στο εγχείρημα. Συνεπώς είναι αναγκαίο να υπάρχουν σε ένα σημείο προ βάσιμο σε όλους και να αξιοποιούνται:

α) στην ποιοτική έρευνα, στο α΄ στάδιο της μεθοδολογίας Σύνταγμα 2.0

β) στην εξέλιξη και βελτίωση της μεθοδολογίας του εγχειρήματος

² Συνήθως όλοι οι συμμετέχοντες επιθυμούν να δώσουν τα στοιχεία επικοινωνίας τους, με σκοπό να ενημερώνονται για τα αποτελέσματα και την εξέλιξη των δράσεων και διαθέτουν χρόνο στην συμπλήρωση της φόρμας αξιολόγησης.

γ) για λόγους διαφάνειας και διάχυσης της δράσης

Υλικό διοργάνωσης

Το υλικό διοργάνωσης που θα παραχθεί, σύμφωνα με τις προδιαγραφές του παρόντος εγχειριδίου, μπορεί να ανήκει στην τοπική ομάδα η οποία όμως οφείλει να προσκομίσει δείγματα της δουλειάς της, σε ηλεκτρονική ή φυσική μορφή, για αρχειοθέτηση προς την ομάδα συντονισμού. Μετά την συλλογή τους τα δείγματα αυτά θα γίνονται διαθέσιμα ως πρότυπες ιδέες στις υπόλοιπες τοπικές ομάδες ανά την Ελλάδα σύμφωνα με το πνεύμα της αλληλοϋποστήριξή τους και την συνεχή βελτίωση του παραγόμενου υλικού και στα πλαίσια της συλλογικής προσπάθειας του εγχειρήματος Σύνταγμα 2.0.

Επίσης, η τοπική ομάδα οφείλει να κοινοποιεί φωτογραφικά ντοκουμέντα και το υλικό επικοινωνίας (banner, αφίσες, flyer) σε κοινωνικά δίκτυα, στην ιστοσελίδα του εγχειρήματος, σε τοπικά και εθνικά ΜΜΕ.